

II. évfolyam.

Budapest, 1895. szeptember hó.

3. szám.

← A munkák leírása. →

1. sz. Vadásztányér. A negyedik vadásztányérhoz való mintát hozza mai számunk. Ezuttal foglyok díszítik a tányér közepét, a mint a mezőn elszórt szemet szedegetik. A háttér és a fák festésénél vigyázni kell, hogy lehetőleg sok változatot hozzunk az árnyékolásba, mert ha túlságos sok barnát festünk, vagy esetleg csupa zöldre csinálnánk mindent, hamar egyhangúvá válna az egész kép. Az eget legjobb csak gyengéd-kékre, néhány

világosbarna toll között. A fák élénk, meleg színnel és sűrű elágazással kiemelik az előtér világos, páfránnyal benőtt mezejét. Az apró fűszálakat több irányba vessük és csak arra ügyeljünk, hogy a madarak lábait és tollzatának rajzát ne rontsa el. A tányér szélére egyik oldalt zabot festünk, fehér dara-füvel, másik oldalt pedig érett kalászatokat rózsaszín-lila vizi-virággal. Két aranyesik fejezi be az egészet.

szürkés és fehér felhősikkel festeni, a távolabb eső bokros részeket színes zöldessárgára. A hátulso madaraknak némileg össze kell folyni a hátrészt képező zölddel és csak felületesen kell kidolgozni, míg az előtérben levőket gondosan kell festeni, különösen ügyelve a harántesikokra, melyek a foglyok tollzatán elszórvák és vörhenyesbarna élénk foltokat képeznek a finom pehelyszerű ezüstös szürke és

1. sz. Vadásztányér.

2. sz. Irómappa (esetleg szék hátulja.) A bormunkát gyakorlóknak egy újabb mintát hozunk, mely épp úgy használható irómappára, mint egy szebb ebédlő- vagy íróasztal elé való szék hátuljára, csak az előbbihez finom borjubórt veszünk, míg a másikhoz az erősebb tehénbőr való. Kidolgozni is sokkal finomabbra kell a mappát, mint a széket. Az alapot mindkét esetben pontoszuk, vagy öregebb vagy egészen apró mintával.

3. sz. Béka.

A két üres paizsba a háziasszony és a háziur címerét vágjuk be: ha van; ha nincs, úgy monogramjukat. Feldolgozva és alátöltve mindenesetre szebb a minta mint lapon, de itt is óvakodnunk kell a tulságostól, különösen a kis angyalfejet igen puha varrásokban kell csinálni, különben torz lesz. Azokat a mintákat, melyeket még eddig hoztunk, mind meglehet készíteni bőrt imitáló barna csomagolópapírból. Nemcsak hogy felmetszeni, de domborítani, sőt aranyozni, ezüstözni stb. is lehet. Különösen alkalmas ez a mód faldiszek, konzol-betétek és kályhaellenzőkre, a hol távolabbról kell csak hatni a munkának. Így rendkívül sokat takaríthatunk meg, nem kell a drága bőrt vennünk és mégis nagyon szép munkákat állíthatunk elő.

3—7. sz. **Apróságok**, melyek a lapok szélein vannak, alkalmasak levélpapír és más apró tárgyak díszítésére. Tus-rajzban vagy égetésben igen tetszetős a szöcske, béka, nyávogó cica stb.

8—9. sz. **Porcelláncésze tányérral**. A porcellánfestés leírását érdekel kisérő olvasóink, a kik néhány könnyebb dolgot akarnak festeni, szívesen láttott kis mintát találnak a mai ibolyás mintájú csészében. Ajánlatos csak egy színben megfesteni a csészét és alját, hogy először az ecsetkezelés nehézségeit leküzdve, előnyeit pedig munka közben megtanulva, később komplikáltabb mintánál és a többszínű festésnél már biztosabban dolgozhasson a kezdő. Egyszínű festésnél főképp az árnyékok helyes felrakására kell ügyelnünk és a festékkverésre, hogy szét ne folyjon az ecset alatt, de meg se száradjon, hogy aztán ennek következtében az égésnél le ne pattogjon a festés. Aranyozni csak éppen a széleket szép, mert ha egyszínnel festünk is, a mintát arannyal bekonturozni nem ajánlatos. Mindenesetre sokkal szebb a minta természetes színekben; de világért sem kell azt gondolni, hogy elég ha csak egyszínű lilaszínnel bevonjuk a virágokat, a leveleket pedig zöldre. Néha egy igénytelennek látszó kis csokor, néhány szál nefelejts, vagy ibolya több gondot igényel, mint bármily komplikált minta. Mindamellett nem szabad vonást zavarná után felrakni — ez ismét az öszbenyomást zavarná — hanem a legkisebb virágszirmon is meg kell látszani a széles ecsetkezelés nyomainak, az árnyékok egy nyomással való helyerakásának. Így például a világosabb részekben bátran tehetünk egy-egy határozott halványkék nyanszt, néhol világosszürkét, a sötét oldalakra élénk ibolyaszínt, vörhenyes árnyalattal keverve. A zöld leveleket sárga hegygyel, barnával vegyest csinálhatjuk, de azért élénk határozott zöldben tartva legnagyobb részét. Változatosság kedvéért szép lenne alappal is megfesteni. Szürke, vagy világos samoa-alapon az ibolyák igen tetszetősek. Természetesen több bajjal jár, mert a minta alapja fehérén kell hogy maradjon és csak az egész tárgyat kell igen egyenletesen egyszínnel bevonni. Ha ez jól sikerül és még ha a virágoknak ügyesen vetett árnyékot is tudunk adni, akkor egészen azt a hatást teszi, mintha színes alapra egy friss ibolyacsokrot helyeztünk volna.

A lapunkhoz mellékeltem külön mintarajzlapon levő, természetes nagyságban ábrázolt munkák magyarázatát itt hozzuk, és pedig:

10—15. sz. **A dísz-ábécé Q, R, S, T, U, V** betűinek folytatása, melyeket porcellán- és fáfestéshez, himzéshez és fémmaráshoz egyaránt felhasználhatunk.

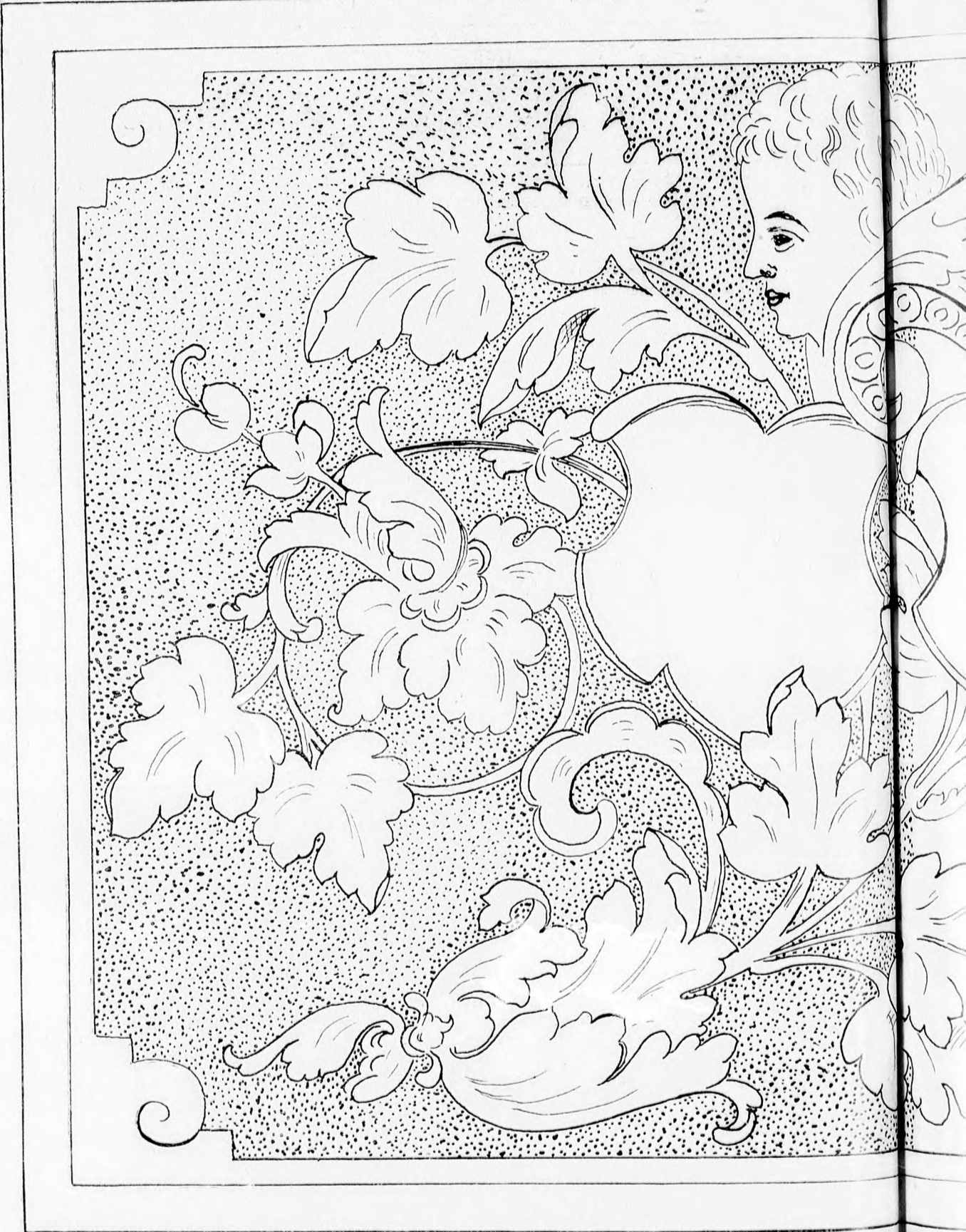
16. sz. **Bógáncos doboz**. Tüskés, kusza virágok, a puszták és a sziklák gyermekei. Félve nyulunk hozzájuk és mégis felkeressük őket, hogy mintául válaszszuk és sok szép tárgyat még szebbé tegyünk általuk. Egyiknek remek lilás rózsaszín

4. sz. Eger.

pamacsa a tengerszínű zöldje között bájos el bennünket, a másoknak ezüst fénye kápráztatja szemünket, ha a nap bokra közé veti arany sugarait. Mai összeállításunk sokféleképp használható. Olaj- vagy vízszínekkel fára vagy selyemre festeni, égetni fára vagy bőrre, kidolgozni bőrre, esetleg Vernis Martin-festéssel is szép lenne. Ha fehér fára festjük a szélső bordűr alapját, apró pontokkal égetjük be, vagy csak egyszertien barnára pácoljuk. Leginkább kiemelkedik barna ibolyafa (vagy cedrusfa) kasetton olajfestékkel. Így a színek leginkább érvényre jutnak. Épp úgy a szél lilája, mint a középső esomó ezüstös szirmai. Bőrön is tetszetős a kissé alárakott domboru

Jelen minta használható vol- lehet színezni na — természetesen, szükség fehér segítsé- szerint meghosszabbítva és a szirmoknál zattal te vonni is m menü paszi- gaszt két végét

rész míg a szirmokat ezüstlappal rakjuk ki. De egy igen egyszerű anyagot is ajánlhatunk ily fajta kazettákhoz. Ez pedig semmi más, mint üres szivarkatulyák, azok, melyeket jobb fajta szivarokkal adnak, mert ezeknek tömöttebb szálú a fája. Különösen a Manilla-szivar katulyája igen alkalmas, mert ezekben 40 cm. négyzet nagyságú doboz is akad, melyet nagyon jól fel lehet használni mindenféle művészi célra. Levéldoboznak, arcképtartónak, ékszerszekrénynek egyaránt alkalmas.

kasztjuk két helyen, (esetleg pókarikák lyemzsinórt fűzünk bele felakasztáshoz és kisebb selyempompont kötünk lyukak) mint a felakasztásnál is.

17. sz. **Ajtódísz**. (Sur p- Ajtó) alatt a függönyt felakasztjuk. aragásm- és csak a közepébe festünk egy- esokrot, teket. De megkísérthetjük egyen sajátke

színezni (egy kis fedő
segítségével a bogáncs-
és a bordűr-alap-
zattal szépia, vagy ége-
tett szienaoldattal be-
vonni. Egyedül meg
is montírozhatjuk, a
mennyeiben valami tom-
paszínü plüssesíkot ra-
gasztunk a két szélére,
két végét összefogva, átlu-

szükséges széles deszkát kell vennünk. Az pedig következőleg
történik: a legszélső konturokat felrajzoljuk és akkor az ala-
kot lombfűrészszel kivágjuk. Már most ugy plasztikázzuk,
(hogy fafaragáshoz hasonló legyen) elővesszük égetőgépünket
és a rajz szerint erős árnyékokat adunk bele. Miután ez meg
van, középebe olajfestékkel mutatós csokrot festünk, (csak mi-
nél dekoratívabb modorban, mert magasról ugy se mutat a
részletes munka.) A középső mezőt Vernis Martin-féle alappal
is készíthetjük (melyre a következő számokban visszatérünk)
és így festjük a virágokat. Krizanteumok, nagy szimpla- vagy
duplamások, esetleg bogáncsok, vagy napraforgók alkalmas-

kell hozzá, — kisebb vagy nagyobb, a
milyen nagyra óhajtjuk az állványt —
melyekből négyet illesztünk elől ugy
össze, hogy a fenekük függőlegesen
állítva, kettő kettője összeérjen. Apró
sárga szegekkel szegezzük meg, hogy
erősen tartson. Már most a két-két
háttal összefordított katulyát egymás mellé tesszük és így
olyan alakot nyerünk, mintha két szekrény volna nyitott ajtó-
val összetolva. Így folytatjuk a második és a harmadik rendet,
míg a kellő magasság meg nincs. Miután elég erősen össze van

6. sz. Cica.

szégezve, megtisztítjuk a katulyákat minden papír és
egyéb horzsolástól, hogy lehető sima legyen; fekete
borszeszlakkal kétszer befestjük. Ha ez a kétszeri be-
festés teljesen megszáradt, felhígított bronzporokkal
festünk rá mindenféle japánfigurákat, fejből vagy minta
után. Itt-ott egy-két japán felírás — minőket a tea-
csomagokon eleget látunk — a széleket pedig be-
foglalva aranycsíkkal, előttünk áll kis mesterművünk,
mely kevés fáradsággal épp oly csinos, mint eredeti
díszét képezi szobánkban.

Tudnivalók.

A Tündér Ujjak állandó rovata.

Porcellánfestés.

(Folytatás.)

Egyszínű festés. Ez alatt azt értjük, ha bármimemű
rajzot, legyen az virág, faág, tájkép, vagy alak, min-
dent egy színben festünk. Sokan tán nem is kép-
zelik, mily szép dolgokat lehet csupán csak egy
színnel a porcellánra varázsolni. A fő csak az, hogy
a rajz, az árnyékolás kifogástalan legyen.

Leginkább hasonlít ezen eljárás ahhoz, mikor
akvarellban festünk. Világos tonusokat sötét mellé
rakva, középszínnel összeolvasztjuk, a nagyon vilá-
gosba menő részeket pedig csak olajos ecsettel.

Legjobb, ha a palettára három árnyalatot ke-
verünk egyszínűből, a mi teljesen elég, csak ritkán kell
negyedik a kezdőnek, hogy a mint egyik árnyalat kész,
a másodikat még nedvesen melléje rakhassuk.

Hogy mily színeket lehet leginkább ezen egy-
szín-festéshez használni, az teljesen az egyén izlésé-
től függ, de azért azoknak a színeknek a száma,
melyek legalkalmasabbak és kezdőknek ajánlatos,
igen csekély.

Legjobbak és legszebben égne ki a barna szí-
nek, vörösbarna, szepiabarna, szürke-rózsaszín, lila-
rózsaszín. Ez utóbbiak nem sikerülnek oly jól, mint
az előbbieket. Vannak azonban olyan színek, melyek
nem csupán a kiégetés miatt kerülendők, hanem egy-
általán lehetetlenek, ilyen leginkább a világos egy-
szín zöld és sárga. Mert képzelhető-e egy tájkép,
vagy virágcsokor, vagy bármi: egyszínű sárgában,
vagy békazöld színben? Fejeket, alakokat minden-
esetre csak azok csináljanak, a kik már különben is
gyakoroltak a rajzban, mert mit ér az, ha még oly
szép, tetszetős a minta, de a kidolgozás elrontja.
Tehát kezdők mindig egyszerű mintákat válasszanak
és legalkalmasabb a négy színű virágok közül fes-
teni, mint vadrózsa, almavirág, májvirág, pipacs stb.

Az első kísérletekre nem érdemes anyyi fáradságot és kiadást fordítani, hogy többször beégetnénk, hanem —

mint előzőleg is említettük — azon kell
lennünk, hogy egyszerre adjunk az egésznek
kifejezést az árnyak helyes felrakásával, mert
sok egyenetlenség, javítgatás nagyon elrontja
a különben még oly szép minta, vagy gon-
dosan dolgozott tárgy hatását is. Hanem hogy
azonnal ráfesthessünk az esetlegesen elhibá-

7. sz. Szücske.

2. sz. Iróppa.

(esetleg pókárkát ütünk bele) és se-
le felakasztjuk és két-három nagyobb-
t kötünk a lyukaknál a zsinórra, vala-
is.

z. (Sur p...)
akasztjuk...
festünk...
tjük...
sajátkezűleg is, csak hozzá

sak erre. Az aranyalapu Sur port leginkább szalonba alkal-
mas, míg a faalappal és tompaszínű virággal, ebédlöbe. Minden-
esetre a virág színe is összevágjon a szoba jellegével.

Még valami a szivarkatulyákról. Előbb említést tettem
a szivarkatulyákról és eszembe jut, hogy egy kedves kis
szobadisztt láttam belőlük összeállítva. Állvány volt ez a
tárgy, melyre vázát, virágcserepet, vagy madárkalitkát
lehetett állítani. 16 drb egyenlő nagyságu szivarkatulya

zott részekre, vagy pedig ha sötétebbre akarunk valamit csinálni, akkor a szárítás van helyén. Ezt úgy végezzük, hogy kis borszeszlámpát gyújtunk meg és a láng fölé tartjuk az edényt, folyton ide-oda mozgatva, nehogy egy helyen tulságosan átmelegedjék és elrepedjen; ha aztán teljesen kihült, akkor festhetünk tovább a száraz alapozásra. Ez az átfestés ismét több nehézséggel jár és felette elővigyázóan kell hozzáfogni, mert ha tulságosan olajos az ecset, lassan felolvasztja az alapot és csak akkor gyűlik meg a bajunk a dologgal! Sok esetben tulságosan merész és vigyázatlanok munkája egészen kárba vész, amennyiben le kell törülni és teljesen újra hozzáfogni. Ezt elkerülendő, az átfestésnél el kell találni a kellő olajosságot, az ecset nyomását, forgatását, de meg az irányt is, merre az ecsetet huzzuk, mind a legnagyobb figyelembe kell venni.

Ha esetleg ügyesebbek megpróbálkoznak arcfestéssel, különös figyelemmel kell lenniök az arcot képező főrészekre, mint szem, orr, száj. Az egész arcot pedig rendkívül lágyan elegyengetni az egyengető ecsettel. Az egyengetést a világosabb foltokon kezdjük, mert fordítva azok igen elsötétülnek a sötét részektől-hozott és az ecsetben maradt festéktől. Ha pedig mégis megtörténék, hogy ezen elővigyázat dacára több sötét szín keveredik a világosabb közé, mit kívánatos elkerülni, akkor gyorsan ki kell mosni az ecsetet és úgy tovább folytatni az egyengetést. Arcoknál fontos a fehérnek egyes helyekre és pontokra való felrakása. Rendkívül ügyesen kell a fehér alkalmazni, a szemfehérét, pupillaviszfény foltját, ékszereken egy-egy vonást, vagy csipkén egy kifordult, előtérben levő fodrot, az ecset hegyén tartott kevés felrakófehérrel csak alig érinteni.

Fémekkel díszíteni, esetleg felváltva színnel festeni, az egyszínű festésnél is lehet. Egészen járátlanoknak azt ajánljuk, hogy az aranyozást hagyják az illető kezére, a ki festményeket kiégeti, mert félő, hogy kedvüket veszítik az első munka kezdetlegessége folytán. Különben mindenki saját kárán tanul és egyszer megkísérteni több, mint bármennyit tanulni; így legjobb, ha kísérletet tesznek ebben is. Minden következő darab jobban fog sikerülni és fáradságát egy önkezűleg készített csinos tárgy koronázza.

Az egyszínű porcellánfestést leírva, helyén van, hogy szóljunk azon módról, melylyel különösen az ugynevezett meissen mintákat égetik be, egyetlen egy égetéssel elérve azt, a mit különben csak három-négyszeri égetés után várhatunk. Sokáig fáradtak ezen, sok kísérletezés eredménye, hogy ezen móddal gyorsan és szépen lehet dolgozni. Külön-

nösen helyén van ez ott, a hol egyszerre több egyforma edényt, esetleg egy egész szervizt akarunk készíteni. Itt azon kell lenniök, hogy ne csak gyorsan végezzük, de kifogástalanul is és hogy a gyakori beégetés ne drágítsa az egészet; úgy is egy művészileg, kézzel festett garnitúraért mesés árakat kérnek. A tulajdonképeni művelet abból áll, hogy a mintát felrajzolva — a mennyre csak lehet, mindig szabadkézzel, mert az átrajzolás által nehézkes vonalakat és hibás konturokat nyerünk —

a legnagyobb árnyak és legerősebb vonalak tollrajzszerű élénk kidolgozásához fogunk. A mennyiben a régi meissen dolgok többnyire egyszínben készültek, (kékben, ritkábban rózsaszinben) hát csak egy árnyalatról lehet szó, melyet hegyes, erősen ruganyos ecsetünkre veszünk és határozott, erős vonalakkal festünk. Így járunk el a többi egyszerre festendő tányérral is. Míg a következőket festjük, addig az előbbieket száradnak kályha mellett, vagy langyos sütőkemencében, avagy szeszláng felett. Azért jobb, ha az előbbiekkal eszközölhetjük a szári-

tást, mert akkor nincs rá gondunk és addig is dolgozhatunk.

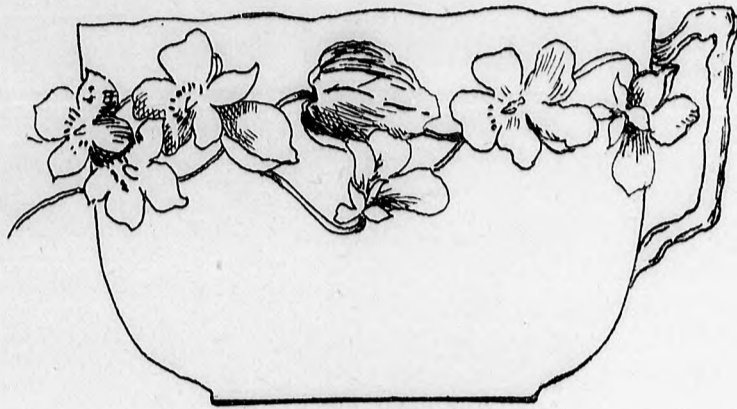
Ha már teljesen száraz, akkor egy tónust a legsötétebből keverünk és ezzel festjük a legmélyebb árnyakat, azután foltokban élénken, erősen, de nem vonásokkal, csak az előbbi vonások fölé. Ha ez a réteg is megszárad teljesen, akkor átmelegítjük a második és végül a negyedik, esetleg ötödik tónusra, mindig teljes szárítást eszközölve közben.

Megjegyzendő, hogy itt is az olajoság eltalálása a festésnek egyik fő előnye, mely sok gyakorlatot és ügyességet feltételez.

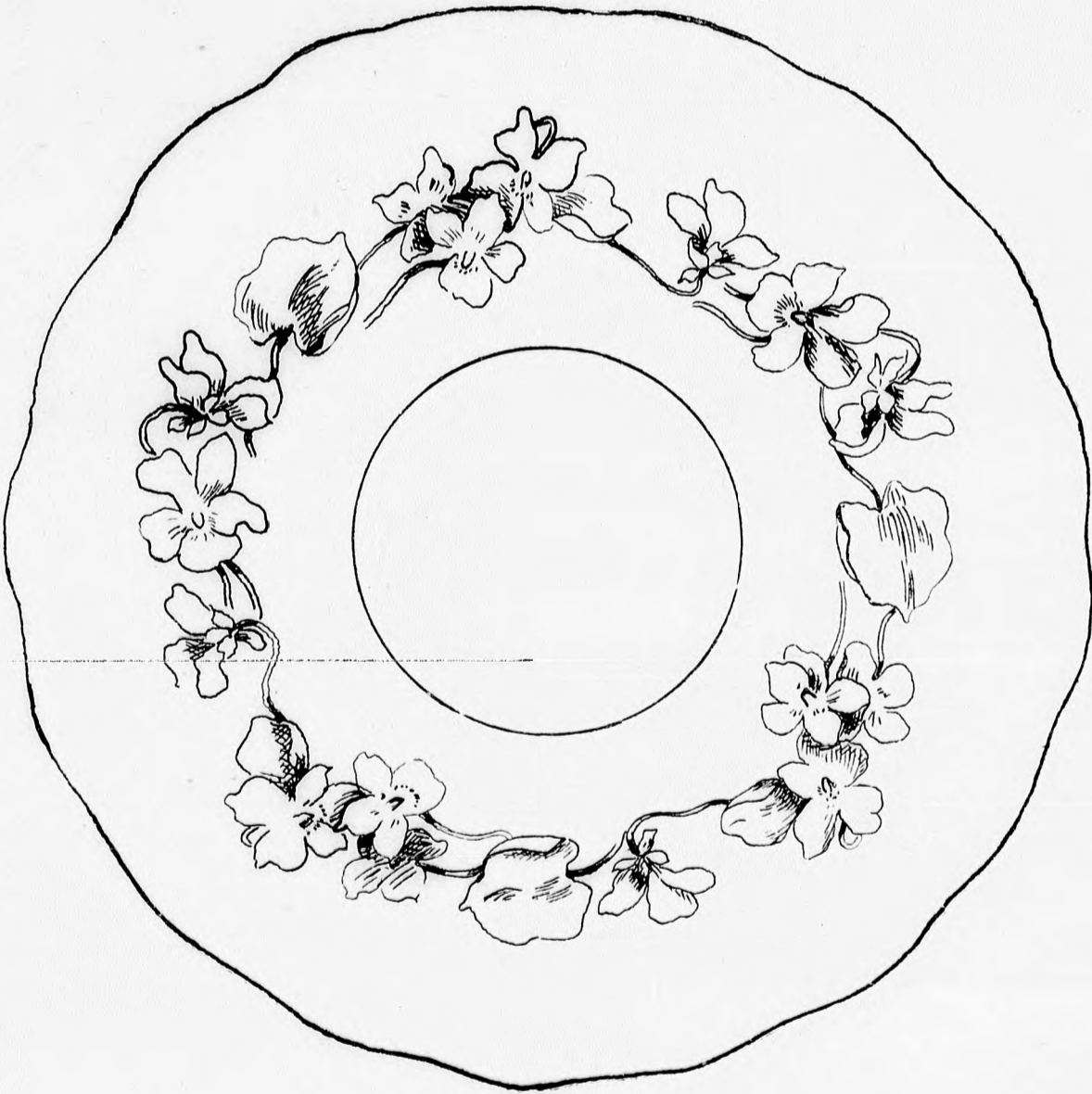
Nagyon élénken és erősen kell a rajzot színeznünk, mert az égetésnél sok szín elvész, de ha egyszer-kétszer megkísértjük, örömdetes eredményre jutunk.

Mintáknál legjobb régi, valódi edényekről, vagy ilyenekről nyert rajzokat választani, mert így leg hamarabb belejövünk a tulajdonképeni jellemző sajátágokba. A meissen edényeknél nem használtak felrakófehérét, tehát mi is kerüljük. A porcellán festetlen

színe adja a legnagyobb világosságot és ez a legszebb is. Ha rózsaszinben készítjük a mintát, szem előtt tartandó, hogy a valódi meissen edényeken a rózsaszín mindig kicsit lilába játszik és nem divatos az a sárgás rózsaszín. A mennyre lehet, a mintával összevágjon a forma is és ajánlatos Meissenből egyik, vagy másik nagyobb gyárostól hozatni valódi, régi alakú edényeket. Azok adnak el egyeseknek is a legszebb darabokból, melyet már csak azért is ajánlatos megtenni, mert így eredeti, szép mintához jutunk.

8. sz. Porcellánésésze.

9. sz. A porcellánésésze alja.